

Høring - forslag om etablering av en ny ordning for tildeling av tillatelser til miljøteknologiformål

Viser til invitasjon til innspill fra Nærings- og fiskeridepartementet på forslag om etablering av en ny ordning for tildeling av tillatelser til miljøteknologiformål. Teknas innspill er utarbeidet i samarbeid med medlemmer fra fagnettverket Tekna Havbruk og fiskehelse, hvor ca. 1800 medlemmer er tilknyttet. Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening er den største masterforeningen i Norge, og den største fagforeningen i Akademikerne med over 93 000 medlemmer. Våre medlemmer har mastergrad eller mer fra tekniske og naturvitenskapelige fagområder.

Tekna er enige i at nye konsesjoner må være tidsavgrenset og at det er naturlig at det knyttes til utstyrets levetid som ofte ligger på rundt 20 år.

Som konkludert i Havforskningsinstituttets risikorapport for norsk fiskeoppdrett¹, forårsaker utslipp av organiske materiale fra fiskeoppdrett som regel ikke negativ påkjenning på resipienten, utenom på et mindre utvalg lokaliteter med dårlig egnede strøm- og dybdeforhold. Tekna stiller seg derfor tvilende til om at kravet til oppsamling av slam er et treffende miljøtiltak på majoriteten av eksisterende oppdrettslokaliteter. Oppsamling av slam kan likevel minske miljøbelastning på lokaliteter som bidrar til dårlig bunnmiljø, og kanskje også muliggjøre økt produksjon i beskyttede fjordsystemer. Samtidig er vi positive til at oppsamling av slam i oppdrettsnæringen bidra til økt sirkularitet ved at verdifulle næringsstoffer ikke går tapt, men kan gjenbrukes til ulike nytteformål. Ved oppsamling og behandling av slam bør man etterstrebe teknologi som er energieffektivt og som gir slammet videre nytteverdi.

Fiskehelse og velferd er en hardt prøvet grunnstein i produksjonen, men fra politisk side har ikke dette vært en prioritert problemstilling. God fiskehelse og rammer for produksjonen som er tilpasset fisken og biologiske utfordringer i produksjonsområdet, må være et premiss for all type vekst i produksjonskapasitet, om det nå er trafikklssystemet eller nye typer konsesjoner. Tekna er helt klare på at en prekvalifisering må det ligge til grunn en plan for ivaretagelse og helst bedring av fiskehelse og -velferd. Erfaringsmessig er det for liten grad av biologisk forankring i forbindelse med teknologiutvikling, og ny teknologi betyr ofte nye biologiske risikoer. Det er også lite samfunnsøkonomisk å bruke store ressurser på løsninger som ikke ivaretar fisken på en god måte.

Vi mener også at kravet til smittesikring kun knyttet til lus er for snevert. En bedring av dagens fiskehelsestatus er et viktig premiss for at produksjonen skal kunne vokse og da må man ha produksjonsløsninger som reduserer risiko for spredning av annen smitte også utover lus. I de fleste produksjonsområder går fisken en stor del av tiden i sjø med en kombinasjon av ulike infeksjoner som bidrar til dødelighet i forbindelse med avlusningsoperasjoner fordi den er svekket. Dette er ikke en holdbar situasjon og kun overvåking er ikke et godt nok forebyggende tiltak for å endre denne

¹ <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforsknigen-2021-8>

situasjonen. Vi vil igjen henvise til rapporten om smittesikring som er utarbeidet av BDO og Åkerblå², som gir konkrete råd til videre arbeid for å bedre fiskehelsestatusen til norsk laks. Vi har kunnskapen, men det er på tide at denne også forankres i det politiske rammeverket.

Vilkårene for utdeling av konsesjonen må følges opp med mulighet for sanksjoner og inndragelse av konsesjon av forvaltningen. For å få beholde konsesjonen må det som et minimum kunne dokumenteres at fiskens helse og velferd ikke har en høyere belastning eller risikostatus enn ordinær produksjon i området, men vi mener at ambisjonsnivået må være å forbedre dagens situasjon. Smittesikkerhet for lus og andre sykdommer bør også ha vilkår som følges opp. Utdeling av slike typer konsesjoner skal forplikte også i praksis.

I bunn for utdeling av nye konsesjoner med dette miljøformålet bør det også ligge en vurdering om dette er en type løsning som potensielt gir en ny og bedre funksjon, for eksempel smittesikker produksjon av postsmolt på en arealeffektiv måte. Tekna ønsker teknologiutvikling, men det må være teknologi som faktisk bidrar til en mer fremtidsrettet og bærekraftig produksjon og ikke ny teknologi for teknologiens skyld.

Med vennlig hilsen

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening

Line Henriette Holten
generalsekretær

² <https://www.fhf.no/prosjekter/prosjektbasen/901522/>